

Structuur & conflict in het Globale Zuiden (K000984)

Cursusomvang (nominale waarden; effectieve waarden kunnen verschillen per opleiding)

Studiepunten 6.0

Studietijd 180 u

Aanbodsessies en werkvormen in academiejaar 2025-2026

A (semester 2)

Nederlands

Gent

zelfstandig werk

hoorcollege

groepswork

Lesgevers in academiejaar 2025-2026

Bogaert, Koenraad

PS05

Verantwoordelijk lesgever

Aangeboden in onderstaande opleidingen in 2025-2026

stptn

aanbodsessie

Bachelor of Arts in de Oosterse talen en culturen (afstudeerrichting Arabistiek en islamkunde)

6

A

Bachelor of Arts in de Afrikaanse talen en culturen

6

A

Bachelor of Science in de communicatiewetenschappen

6

A

Bachelor of Science in de politieke wetenschappen

6

A

Bachelor of Science in de sociologie

6

A

Master of Science in de ingenieurswetenschappen: architectuur

6

A

Schakelprogramma tot Master of Science in de politieke wetenschappen (afstudeerrichting internationale politiek)

6

A

Schakelprogramma tot Master of Science in Conflict and Development Studies

6

A

Schakelprogramma tot Master of Science in de EU-Studies

6

A

Vorbereidingsprogramma tot Master of Science in de politieke wetenschappen (afstudeerrichting internationale politiek)

6

A

Vorbereidingsprogramma tot Master of Science in de EU-Studies

6

A

Keuzepakket Politieke wetenschappen

6

A

Onderwijstalen

Nederlands

Trefwoorden

Globale Zuiden, kolonisering, imperialisme, kapitalisme, globalisering, ongelijke ontwikkeling, macht, verzet, geweld, racisme

Situering

Deze cursus is een basiscursus en heeft als doel de studenten vertrouwd te maken met de geschiedenis van de moderne globalisering (het kapitalistisch wereldsysteem) en haar verspreiding en impact in het Globale Zuiden. Er wordt aandacht besteed aan de verschillende structuren en conflicten die uiteindelijk mee vorm hebben gegeven aan de huidige globalisering. De cursus vertrekt vanuit de stelling dat de dieperliggende structuren die onze sociale orde vorm geven niet los kunnen gezien worden van de conflicten en vormen van verzet die deze structuren genereren en uiteindelijk ook veranderen. Op die manier wordt er een theoretisch kader aangeboden waarbinnen de studenten actuele ontwikkelingen en conflicten kunnen plaatsen.

Inhoud

In deze cursus wordt een overzicht gegeven van de geschiedenis van de globalisering, de territoriale en maatschappelijke (intensieve) expansie van het kapitalisme in het Globale Zuiden en de verschillende conflicten die hieruit ontstaan zijn en mee vorm hebben gegeven aan de politieke, economische en

sociale processen van globalisering. Daarnaast worden theoretische kaders aangeboden om deze processen kritisch te analyseren en te begrijpen. Belangrijke thema's die aan bod komen zijn:

- De pre-koloniale en pre-kapitalistische beschavingen
- Het ontstaan en vorming van het kapitalistisch wereldsysteem
- De overgang van mercantilisme naar effectieve kolonisering
- Het imperialisme
- De geschiedenis van het racisme
- De rol en impact van de slavernij op de ontwikkeling van het kapitalisme
- Processen van dekolonisering
- Onafhankelijkheidsstrijd en de ontwikkelingstaat in het Globale Zuiden
- De rol van verzet en geweld in maatschappelijke verandering
- Natie-staat vorming, autoritarisme, patrimonialisme en cliëntilisme
- Neoliberalisme en de structurele aanpassingsprogramma's in de jaren '80 en '90
- hedendaagse vormen van kolonisering
- 2008-2011: een nieuw kantelmoment in het wereldsysteem?

Begincompetenties

geen

Eindcompetenties

- 1 De basiscompetentie is het ontwikkelen van een algemeen kritisch perspectief waarbij de student in staat is om de hedendaagse politieke, economische en sociale ontwikkelingen in vraag te stellen.
- 2 In staat zijn om de dieperliggende machtsrelaties en sociale structuren die onze wereld vorm geven in vraag te stellen
- 3 De geschiedenis en impact van het globaliseringsproces in het Globale Zuiden vanaf de kolonisering kunnen toelichten
- 4 De structuren en conflicten in het Globale Zuiden kunnen inschatten en begrijpen
- 5 De relatie kunnen leggen tussen de politieke ontwikkelingen, structuren en conflicten in het Globale Zuiden en de Westerse wereld
- 6 Algemene politieke, sociale en economische gebeurtenissen en evoluties in het Globale Zuiden kritisch kunnen analyseren en duiden
- 7 Een gefundeerd oordeel kunnen vormen over de actuele politieke ontwikkelingen in het Globale Zuiden
- 8 De politieke actualiteit over het Globale Zuiden zelfstandig en kritisch kunnen volgen

Creditcontractvoorwaarde

De toegang tot dit opleidingsonderdeel via creditcontract is open: de student houdt zelf rekening met voorkennis uitgedrukt in begincompetenties

Examencontractvoorwaarde

De toegang tot dit opleidingsonderdeel via examencontract is open

Didactische werkvormen

Groepswerk, Hoorcollege, Zelfstandig werk

Toelichtingen bij de didactische werkvormen

hoorcollege: de bijeenkomsten in het auditorium bestaan uit hoorcolleges waarin a. d.h. van powerpoints en videomateriaal de cursus wordt toegelicht. Afhankelijk van de Covid 19 situatie zal er ook een mogelijkheid aangeboden worden om de lessen online te volgen.

Zelfstandig werk: naast de powerpoints wordt van de studenten verwacht dat ze zelfstandig een boek en de teksten uit de reader lezen en begrijpen. Deze teksten hebben betrekking op de cursus. Aan de hand van een lijst met kernbegrippen kan de student op zoek gaan naar de belangrijkste argumenten in de teksten en het boek. De bedoeling is dat de student de belangrijkste argumenten uit de tekst kan reproduceren op het schriftelijke examen.

groepswerk en zelfstandig werk: de studenten zullen in afzonderlijke leesgroepen (max.10 studenten) worden verdeeld. Deze leesgroepen komen minstens één keer samen om één van de teksten uit de reader of een aantal hoofdstukken in het boek (door de lesgever te bepalen) te bespreken. Hiervan wordt dan een geschreven verslag (groepswerk) ingediend (max. 5 pagina's). Het groepswerk is een verslag van de discussie uit de leesgroep

Studiemateriaal

Geen

Referenties

Mishra, Pankaj (2012) Op de ruïnes van het imperialisme. De opstand tegen het Westen en het nieuwe Azië, Amsterdam: Atlas Contact.
Amin, Samir. (1989) Eurocentrism, New York: Monthly Review Press.
Amin, Samir. (2003) Obsolescent capitalism, London: Zed Books.
Harvey, David. (2003) The new imperialism, New York: Oxford University Press.
Wallerstein, Immanuel. (2011 [1983]) Historical capitalism, London: Verso.
Fanon, Frantz (1967) The Wretched of the Earth, Hammondsworth: Penguin Books
Rediker, Marcus (2022) Het Slavenschip: een verhaal over mensen. Amsterdam: Spectrum.

Vakinhoudelijke studiebegeleiding

Interactieve ondersteuning via UFORA (documenten, forums, e-mail)
Spreekuur op afspraak

Evaluatiemomenten

periodegebonden en niet-periodegebonden evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de eerste examenperiode

Schriftelijke evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de tweede examenperiode

Schriftelijke evaluatie

Evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie

Werkstuk

Tweede examenkans in geval van niet-periodegebonden evaluatie

Examen in de tweede examenperiode is niet mogelijk

Toelichtingen bij de evaluatievormen

periode gebonden evaluatie bestaat uit een schriftelijk examen (kennisvragen en inzichtsvragen, met mogelijks een vraag die op voorhand wordt aangeleverd en thuis wordt voorbereid).
niet-periodegebonden evaluatie bestaat uit het geschreven verslag van de leesgroep-discussies

Eindscoreberekening

examen (90%)
groepswerk (10%)

Faciliteiten voor werkstudenten

te bespreken na afspraak met de docent